

Kemikalieplanens **Kommunikationsplan**

Kemikaliestrateg Gudrun Bremle

Version 1.2

Efter remiss sommaren 17 och uppdatering, december 2017

Sammanfattning

Kemikalieplanen för Jönköpings kommun antogs i augusti 2015 av kommunfullmäktige. Den gäller för tiden 2016-2018 och innehåller 11 åtgärder inom 5 områden. Enligt åtgärd 10 ska vi ha en kommunikationsplan för kemikaliekommunikation.

Vi ska bedriva ett aktivt informations- och dialogarbete som underlättar för kommunens anställda, verksamhetsutövare och konsumenter att göra giftfria val. I denna kommunikationsplan beskrivs först övergripande vilka målgrupper, budskap, kanaler och metoder som omfattas i kommunens kemikaliekommunikation. Därefter beskrivs de informationsinsatser som planeras i för 2017 samt förslag för 2018. Tanken är att tabeller med aktiviteter kopplade till olika delar i planen ska vara ett dokument som uppdateras.

Innehållsförteckning

Innehåll

Sammanfattning	2
Innehållsförteckning	3
Bakgrund.....	1
Övergripande plan.....	2
Budskap	2
Intressenter.....	3
Strategi mot olika intressenter	3
Genomförande	10
Aktiviteter genomförda 2016.....	11
Aktiviteter genomförda och planerade 2017 samt planer för 2018	12
Tabell aktiviteter genomförda och planerade till 2017	13
Tabell aktiviteter 2018 och idéer framöver.....	19

Bakgrund

Inledning

Jönköpings kommun arbetar sedan några år strategiskt och praktiskt med förebyggande kemikaliefrågor inom miljömålet Giftfri miljö. Vi har lokaliserat vilket ansvar vi som kommun har för att medverka till att nå miljömålet Giftfri miljö som är ett av de svåraste att nå.

Kommunen arbetade 2014 och 2015 i projektform med frågan. Baserat på erfarenheterna och behoven framöver togs en kemikalieplan med förslag på en mer permanent fortsättning fram.

FRÅN KEMIKALIEPLANEN

Kemikalieplanen antogs i augusti 2015 av kommunfullmäktige. Den gäller för tiden 2016-2018. Den innehåller 11 åtgärder inom 5 områden. Åtgärd 10 pekar ut att vi ska ha en kommunikationsplan för kemikaliekommunikation. Den lyder som följer:

10. Information och påverkan på aktörer

Jönköpings kommun ska bedriva ett aktivt informations- och dialogarbete som underlättar för kommunens anställda, verksamhetsutövare och konsumenter att göra giffria val. En kommunikationsplan som omfattar målgrupper, budskap, kanaler och metoder för kommunens kemikaliekommunikation ska därför fastställas senast 2016.

Ansvar: Miljö- och hälsoskyddsnämnden i samverkan med Kommunstyrelsen

Kontaktperson: Kemikaliestrategen, konsument-rådgivningen, Agenda 21-samordnaren

Resursbehov: Arbetet bedöms rymmas inom ramen för föreslagen kemikaliestrateg och i övrigt inom befintlig ram.

”Det är angeläget att kommunen är ett stöd i att synliggöra kemikaliefrågan och ge konkreta råd och tips till både anställda, brukare, föräldrar, verksamhetsutövare och konsumenter. Sådan information ges redan idag i viss utsträckning exempelvis genom ett aktivt deltagande i arbetet med den årliga kemikaliekonferensen, men även genom diverse föredrag och informationskampanjer. Detta arbete bör utvecklas ytterligare och en kommunikationsplan bör därför tas fram.”

SYFTE MED KOMMUNIKATIONSPLAN UNDER KEMIKALIEPLANEN

Kommunikation en viktig parameter i kemikaliearbetet och för att nå miljömålet giftfri miljö. Många aktörer behöver bidra i arbetet och göra bättre val i sin vardag. Om det så är i yrkesrollen eller privat.

Kemikaliefrågor och giftfri miljö är ett komplext och svårt område. Det måste därför förklaras enkelt och målgruppsanpassat. De flesta har fortfarande en begränsad förståelse för att det överhuvudtaget är ett problem.

Fler måste bli medvetna om att åtgärder för säkrare kemikalieanvändning behövs både inom kommunens verksamhet men också utanför. Nyckelpersoner behöver få mer specifik kunskap inom de utpekade åtgärderna för att dessa ska kunna genomföras.

VAD ÄR KOMMUNIKATION?

Till begreppet kommunikation räknar vi olika former av aktiviteter som avser att öka medvetenheten eller kunskapen om området. Egentligen är närmast allt inom kemikalieplanen någon form av kommunikation eller inbegriper sådan.

Det kan handla om regelrätt Utbildning för att kunna genomföra åtgärder, Inspiration för att göra något, Information om förändring eller en Medvetandegörande av problemet mer generellt. Mycket kommunikation sker i det vardagliga arbetet och i mötet med olika människor, där kemikaliefrågan kan behöva belysas i olika sammanhang.

Kommunikationen kan ske genom olika kanaler. Vara muntlig eller skriftlig. Enskild eller i grupp. Riktad eller generell. I form av dialog eller ibland envägs. Vad som fungerar i olika fall är beroende på målgrupp, syftet och budskap.

UPPLÄGG

Kommunikationsplanen är indelad i två delar. Första delen är en övergripande plan för kommunikationsarbete under 2016-2018. Här beskrivs bland annat intressenter och varför de är viktiga för att nå Kemikalieplanen.

I den andra delen presenteras de planerade aktiviteterna år för år och har mer fokus på genomförande. Genomförandedelen är tänkt att vara mer levande och fokuserar aktiviteter under 2017 respektive 2018 och framåt. Denna del behöver därför framöver uppdateras med planerade aktiviteter.

Vid framtagandet har olika nyckelpersoner ombetts att komma med input på planerade aktiviteter och idéer på aktiviteter utifrån sin horisont och verksamhet. Upplägg och delar av innehållet har vi lånat från Stockholms stads kemikaliecentrums kommunikationsplan som vi härmed tackar.

Vi är medvetna om att behovet av kommunikation vida överstiger de resurser vi har tillhands. Därför blir mycket i denna kommunikationsplan endast en viljeyttring.

Övergripande plan

Budskap

Huvudbudskapet är att lyfta fram att i vardagen, både i vår yrkesroll men också som privatpersoner kan vi alla redan idag göra bra, smarta och giftfria val, genom en ökad medvetenhet om risker med kemiska ämnen i vardagen och en ökad kunskap om bättre alternativ. En del information följer av lagkrav men där kunskapen och praxis ofta brister.

Kemikaliefrågan är viktig för en långsiktig hållbar utveckling och berör oss alla. Vårt agerande påverkar både vår närmiljö och den yttre miljön. Våra val, både hemma och i arbetet, gör skillnad för exponeringen av skadliga kemikalier i dag och för framtida generationer.

För olika målgrupper och olika aktiviteter kan det givetvis finnas särskilda budskap och mer konkret information och råd.

Intressenter

Kommunen ska vara ett stöd i att synliggöra kemikaliefrågan och ge konkreta råd och tips till både anställda, brukare, föräldrar, verksamhetsutövare och konsumenter.

Det är viktigt att först och främst nå de nyckelpersoner och funktioner som i sin tur kan påverka flera i sina verksamheter eller med sina beslut. Fokus ligger dessutom framförallt på de som arbetar direkt eller indirekt med barn och unga inom dessa grupper:

Internt (förvaltningar):

- Upphandlare, miljöledare
- Certifierade beställare i verksamheten
- Miljösamordnare och andra miljöansvariga
- Kemikaliesamordnare
- Miljö- och hälsoskyddsförvaltningens inspektörer
- Förskolans personal och chefer
- Lärare i grundskolan och gymnasiet
- Byggprojektledare och fastighetsförvaltarna på Tekniska kontoret, bygg- och lokalansvariga på utbildningsförvaltningen.
- Politiker
- Konsumentvägledare

Externt:

- Fristående förskolor och skolor
- Byggindustrin inklusive arkitekter, entreprenörer, materialleverantörer m.fl.
- Kommunala bolag
- Politiker och opinionsbildare
- Fastighetsägare och bostadsrättsföreningar
- Konsumenter, särskilt föräldrar och blivande föräldrar
- Verksamhetsutövare/näringsliv (som handeln, frisörer och skönhetsalonger, biltvättar, verkstäder och industrier.)

Strategi mot olika intressenter

I följande stycken anger vi de intentioner vi har med kommunikation till olika målgrupper. Det är mer tankar om behov av kommunikation, vad man skulle kunna göra, mer än konkreta planer.

UPPHANDLARE

Varför en viktig målgrupp?

Genom att ställa kemikaliekrav vid upphandling och att följa upp ställda krav i anbudsskede och under avtal kan sortimentet av varor, kemiska produkter och tjänster som används inom kommunens verksamheter bli bättre ur kemikaliesynpunkt.

Upphandlingen lägger grunden för en mer miljösmart konsumtion men beställarna som gör inköpen måste också ha kunskap och köpa rätt saker.

Det här vill vi att de ska veta/göra för att uppnå våra mål:

1. Förståelse för komplexiteten inom kemikalieområdet och varför kraven och uppföljningen blir så komplicerad.
2. Vid all upphandling av varor ska information om innehåll av ämnen på EU:s kandidatlista begäras in.
3. I prioriterade områden där det finns kriterier från Upphandlingsmyndigheten ska dessa användas. Men om produkter ska användas i särskilt känsliga tillämpningar ska det övervägas om särskilda kriterier ska tillämpas för att säkerställa att utfasningsämnen och relevanta prioriterade riskminskningsämnen inte förekommer.
4. En systematisk uppföljning av ställda krav ska göras, i första hand inom utpekade områden. Genom dialog med leverantörerna ökas kunskap och vi styr mot bättre sortiment. I vissa fall kan sanktioner vidtas enligt samma rutiner som vid andra avtalsbrott.

Strategi:

1. Kemikaliestrategen samarbetar med miljöledaren i upphandlingar som är prioriterade för kemikalieplanen. I detta arbete är det mycket kommunikation med upphandlare, verksamhet och leverantörer.
2. Alla upphandlare ska genomgå en grundläggande utbildning om kemikalier. Berörda upphandlare ska genomgå det interaktiva utbildningsmaterialet för giftfri förskola från Upphandlingsmyndigheten (åtgärd 55 Handlingsplan giftfri förskola)
3. Utveckla uppföljningarna och dialogarbetet med leverantörer.
4. Utveckla arbetet med referensgrupper och kommunikation med beställare ute i verksamheterna. Styr mot efterfrågan på ett bättre sortiment för olika områden. Bevaka möjligheten till kommunikation genom E-handelssystemet.

MILJÖSAMORDNARE / MILJÖANSVARIGA / KEMIKALIESAMORDNARE

Varför en viktig målgrupp?

Den här gruppen har övergripande ansvar över miljö- och kemikaliefrågorna inom kommunens förvaltningar. De är en viktig ingång och kan agera för giftfria val samt sprida information i sina verksamheter.

Vad vi vill att de ska veta/göra

1. Införa ett strukturerat arbete med kemiska produkter enligt Kemikalierutinen.
2. Inventera och dokumentera kemiska produkter i en kemikalieförteckning med hjälp av vårt kemikaliehanteringssystem.
3. Medverka till kunskap och förståelse för kemikaliehanteringssystemet på förvaltningen och till att farliga ämnen byts ut och förbrukningen minskar.

4. Identifiera sin verksamhets ansvar/roll för att uppnå kemikalieplanen.
5. Aktivt arbeta för att substituera utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen.
6. Redovisa uppgifter till kemikalierådet om substitution.
7. Sprida information om kemikalierisker och kemikalieplanen i sina verksamheter.

Strategi

1. Kemikaliestrategen arrangerar regelbundna möten för kemikaliesamordnare för att hålla kemikaliefrågan levande i förvaltningarna. Riktade informationsmöten till särskilda målgrupper genomförs när så känns angeläget.
2. Intern information om kemikalier ska finnas på intranätet
3. Ta fram plan för att sprida info om kemikalierutinen och hur man hittar säkerhetsdatablad i vårt IT-verktyg för kemiska produkter - IChemistry.
4. Ta fram planer och vägledningar för riskbedömningar och substitutionsarbete.
5. Ge support och utbildningsstöd i kemikaliefrågor. Ta t.ex. fram material att kunna använda på APT:er.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSFÖRVALTNINGENS INSPEKTÖRER

Varför en viktig målgrupp?

Inspektörerna är de som mer direkt kommer i kontakt med olika verksamheter i och med tillsynen. De blir därför en viktig kunskap- och informationsspridare.

Vad vi vill att de ska veta/göra

Miljöförvaltningens handläggare ska ge riktad information till besökta verksamhetsutövare vid tillsyn och kontroll.

Strategi:

1. Erbjud kompetensutveckling inom kemikalieområdet av i form av föreläsningar, diskussionsforum mm.
2. Ha regelbundna möten där vi fångar upp behov av stöd, exempelvis med utfasning, riskbedömning och giftfri förskola.
3. Delta i länsstyrelsens projekt om att fasa ut farliga ämnen från åtgärdsprogram för Hälsans miljömål.

FÖRSKOLORNAS PERSONAL OCH CHEFER (FRISTÅENDE OCH KOMMUNALA)

Varför viktiga målgrupper?

Barns fysiska miljö är ett prioriterat område i kemikalieplanen. Då barn vistas stor del av dygnet i förskolemiljö är det viktigt att de som har ansvar över och arbetar i verksamheten har kunskap om barn och kemikalier och hur man minskar exponeringen.

Vad vi vill att de ska veta/göra

Chefer och personal på förskolor ska ha tillräcklig kunskap för att veta vilka gamla material och varor som ska bytas ut. De ska veta hur man använder och förvarar kemiska och hygieniska produkter och att handtvätt, städning och god ventilation

fyller en viktig funktion i att minska exponering via damm. De vet också att inomhusmiljön innebär mer exponering än utemiljön, vilket är ett skäl att satsa mer på utomhusverksamhet. De ska också veta att det inte finns någon myndighet i Sverige som kontrollerar alla kemikalier i Sverige d.v.s. det finns inget som godkända kemikalier.

Personalen känner till fördelarna med ekologisk mat och betydelsen av val av material som kommer i kontakt med mat. Varor och produkter som ska användas för och av barn ska väljas med omsorg så att risken för exponering av kemikalier minimeras. Chefer och personal ska känna till att det endast är produkter i nettoprislistan som kontrolleras mot ställda miljökrav. Och att det är på nettoprislistan kraven ställs. Detta tas upp i utbildningen av certifierade beställare men det är inte alla chefer och personal som har gått den.

Strategi kommunala förskolor:

1. Utbildningsförvaltningen ska ha en egen kompetens på området för att bygga upp kunskap och kunna få ett sammanhållet åtgärdsarbete samt informationsflöde.
2. Regelbunden information och uppdatering inom området till utbildningsförvaltningens förskolechefsgrupp.
3. Anordna utbildning om giftfri förskola för berörd personal. Behöver genomföras regelbundet för ny personal som anställs, samt för de som vill uppdatera sig inom området och om olika åtgärder. Utbildningen kan erbjudas som besök och föredrag på arbetsplatsträffar på förskolorna.
4. Inarbete det informations- och utbildningsmaterial för giftfri förskola som Upphandlingsmyndigheten tagit fram samt Håll Sverige rent material om kemikaliesmart förskola.
5. Ta fram och erbjud ett kursmaterial om hur man praktiskt ska rensa och köpa bättre saker i vårt upphandlade sortiment och hur man kan kommunicera med säljaren/leverantören. Syftet är också att praktiskt lära ut kunskap om plast och material, hur man kan se, lukta och känna.
6. Informera om hur offentlig upphandling och miljökravställande fungerar. Få igång en bra kommunikation åt bägge håll för att få referensgrupper som fungerar och för att ta fram bra sortiment av produkter.
7. Utvärdera nyttan av broschyren ”Råd för en giftfri miljö i Jönköpings förskolor” som tagits fram under projektet. Om den fortfarande behövs i den formen måste den ses över och uppdateras regelbundet.
8. Fortsätta att underhålla och uppdatera hemsidan om giftfri förskola med ny information och nya dokument som checklistor, råd för verksamheten, råd om produktval, länkar etc.
9. Överväga att starta ett slutet forum för kommunens förskollärare med intresse för giftfri förskola där man kan ställa frågor om produkter, tipsa om saker till varandra och till ansvarig på utbildningsförvaltningen.
10. Fortsätta informera genom Facebook-sidan Giftfritt Jönköping. Sidan har lagt upp nyheter ungefär en gång per vecka och hittills haft störst gensvar när det gäller nyheter kring giftfri förskola.
11. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen ska vid tillsynen av verksamheter informera om behovet av att verksamheterna har tillräcklig kunskap om skadliga ämnen i material och varor och genomföra åtgärder.

Strategi fristående förskolor

1. Fristående aktörer bjuds in till utbildningstillfällen.
2. Råd om giftfri förskola uppdateras och distribueras.
3. Informera om det material som finns på kommunens hemsida med olika konkreta råd och länkar.

Strategi föräldrar

1. Erbjud att informera om giftfri förskola på föräldramöten ute på de kommunala förskolorna, eftersom det finns ett stort intresse från många föräldrar. Ta fram material till intresserade föräldrar som förklarar hur kommunen jobbar med frågan.
2. Genomföra föredrag på öppna förskolan om giftfri förskola och med inspiration till ett mer giftfritt föräldraskap.

LÄRARE I GRUNDSKOLAN OCH GYMNASIET (KOMMUNALA OCH FRISTÅENDE)

Varför viktiga målgrupper?

Kemikalier i vardagen är ett ämne som många lärare är intresserade av men ofta inte är så insatta i. Det lärarna undervisar i skolan får stor spridning i samhället. Skolornas kemiundervisning har mycket kemiska produkter och som det finns regler kring som måste följas.

Vad vi vill att de ska veta/göra

Vi vill att de tar upp kemikalier i vardagen i undervisningen. Kunskapsläget kring kemikalier i vardagen förändras ständigt och därför är det viktigt att lärarnas kompetens uppdateras. Klassificering och märkning har en ny lagstiftning som vi vill säkerställa att de känner till och undervisar om. Vi vill få lärarna att använda vårt kemikaliehanteringssystem.

Strategi

1. Erbjud lärare i de naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga ämnena fortbildning.
2. Väcka intresse för att använda vårt kemikaliehanteringssystem IChemistry praktiskt och hålla det uppdaterat. Visa på hur man pedagogiskt kan använda det i undervisningen.

KONSUMENTER, SÄRSKILT FÖRÄLDRAR OCH BLIVANDE FÖRÄLDRAR

Varför viktig målgrupp?

Konsumenter är en viktig målgrupp av flera skäl. Genom att ställa frågor och göra medvetna val kan konsumenter driva utvecklingen åt ett bra håll. Butikerna och deras leverantörer erbjuder det konsumenterna efterfrågar. Genom sina konsumtionsval och intresse för kemikalier kan de också sända signaler till politiker om att frågan är viktig. Det tredje skälet till att konsumenterna/föräldrar är viktiga är att ju medvetnare de konsumerar desto bättre produkter kommer in i hemmen. På så sätt kan barn och fosters exponering av skadliga ämnen minskas i hemmiljön. Framförallt är många konsumenter/föräldrar intresserade av de här frågorna och är således en tacksam målgrupp.

Vad vi vill att de ska veta/göra

Vi vill att konsumenter har den informationen de behöver för att kunna undvika hälso- och miljöfarliga ämnen. Vi vill också att de utövar sin konsumentmakt, alltså att de ställer många frågor i butikerna och gör bra val när de handlar.

Strategi

1. Ta fram och sprid informationsmaterial om kopplingen konsumtion och giftfri miljö i form av filmer, utställningar och tryckt material.
2. Sprid skriften "Kemikalier i barns vardag" från Kemikalieinspektionen.
3. Vi ska sprida informationsmaterialet *Våga fråga* som handlar om rätten information om rätten att få veta om en vara innehåller något ämne på Kandidatförteckningen. Sprids via hemsidan och när vår egen undersökning redovisas.
4. Informera om giftfri miljö och om arbetet med kemikalieplanen på hemsidan och på Facebook-sidan. Svara på konkreta frågor/fakta på hemsidan och/eller tipsa om rapporter och dokument.

BYGGPROJEKTLEDARE, LOKALANSVARIGA PÅ FASTIGHETSAVDELNINGEN TEKNISKA KONTORET SAMT FASTIGHETANSVARIGA PÅ UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Varför viktig målgrupp?

Vi bygger lokaler enligt Miljöbyggnad nivå silver vilket innefattar att vi ska välja bättre material och föra loggbok på vad vi byggt in. Tekniska kontorets byggprojektledare ställer miljö- och kemikaliekrav vid upphandling av byggnation av kommunens lokaler och vid renovering av våra fastigheter. Lokalansvariga på utbildningsförvaltningen är också med och beslutar i processen.

Vad vi vill att de ska veta/göra

Vi vill att byggprojektledarna ställer krav enligt kemikalieplanen och byggpolicy. De material som används för att uppföra byggnader och anläggningar i Jönköping ska innehålla minimalt med ämnen som utgör risk för negativ påverkan på människa och miljö. Som stöd används ett materialbedömningsystem som verksamheterna ska kunna hantera.

Strategi

1. Utbildningar om kommunens krav enligt byggpolicy och kemikalieplan samt i kommunens upphandlade miljöbedömnings- och loggbokssystem ska genomföras och återkomma med regelbundenhet för olika inblandade.
2. Löpande uppdatering och inspiration på t.ex. APT:er bör genomföras.
3. Vid byggprojektmöten ska frågan tas upp som en punkt och det löpande arbetet med materialval och loggbok kommuniceras.
4. Vid överlämnande av ett byggprojekt till förvaltning ska frågan kommuniceras.
5. Materialval ska fungera med verksamhetens behov och med skötseln av lokalerna inklusive städningen. Behoven behöver kommuniceras åt bägge hållen.

BYGGINDUSTRIN INKLUSIVE ARKITEKTER, ENTREPRENÖRER, MATERIALLEVERANTÖRER M.FL.

Varför viktig målgrupp?

Byggindustrin har i många skeden av ett bygge möjlighet att påverka och ställa kemikaliekrav. Leverantörer kan ta fram goda alternativ. Arkitekter och entreprenörer kan efterfråga dem. Vi hoppas att kommunen arbetar efterklang och påverkar byggbolagen och andra aktörer som bostadsbolag och fastighetsbolag i området. De material som används för att uppföra byggnader och anläggningar innehåller minimalt med ämnen som utgör risk för negativ påverkan på människa och miljö.

Vad vi vill att de ska veta/göra

Vi vill att de företag vi upphandlar ska vara medvetna om risken med farliga ämnen i byggprodukter samt att de arbetar enligt de krav som kommunen ställer i kemikalieplanen och att de kan arbeta med vårt upphandlade materialbedömningssystem.

Strategi

1. Seminarier ska ordnas för introduktion till kommunens material och kemikaliekrav med konsulter och entreprenörer.
2. Löpande information och inspiration vid t ex. byggmöten.
3. Ge utförlig information via webben om hur vi arbetar.
4. Ta fram skriftlig information om kommunens arbete och krav på byggmaterial.
5. Delta på byggmässor och seminarier.

POLITIKER OCH OPINIONSILDARE

Varför viktig målgrupp?

Att det finns en politisk vilja att prioritera kemikaliarbetet är viktigt för att en kommun ska kunna arbeta med frågan.

Ett bra sätt att minska spridningen av skadliga kemikalier är dessutom att skärpa lagstiftningen och tillsynen av den. Därför är det också viktigt att få beslutsfattare och politiker på nationell nivå att prioritera kemikaliefrågan.

Opinionsbildare i samhället kan hjälpa till att sätta frågan i fokus.

Vad vi vill att de ska veta/göra

De ska ha hög medvetandnivå om problemen kring kemikalier och påverka beslutsfattare/verka för att prioritera frågan lokalt/nationellt/internationellt. Beslutsfattare ska också verka för en effektivare kemikalielagstiftning på nationell- och/eller EU-nivå.

Strategi

1. Informera miljö- och hälsoskyddnämnden om arbetet
2. Informera Barn och utbildningsnämnden
3. Informera tekniska utskottet
4. Ordna Kemikaliekonferensen som informerar och utbildar olika målgrupper

VERKSAMHETSUTÖVARE/NÄRINGSLIV

Varför viktig målgrupp?

Bland verksamhetsutövare bör de prioriteras som hanterar miljöfarliga kemiska produkter, varor och avfall. Liksom de som säljer varor och tjänster till konsumenter exempelvis affärer, frisörer, skönhetsalonger.

Vi vänder oss också till andra verksamhetsutövare som nås via tillsynen, som exempelvis industrier, biltvättar och verkstäder. De här grupperna hanterar alla kemikalier på olika sätt och är därför viktiga målgrupper för kommunikationsinsatser.

Vad vi vill att de ska veta/göra

Verksamhetsutövarna ska aktivt arbeta med kemikaliefrågorna i den egna verksamheten. Farliga kemikalier ska hanteras rätt och substitueras om möjligt. Verksamhetsutövarna ska känna till Miljöbalkens hänsynsregler och de EU-lagar om kemikalier som de är berörda av.

Verksamhetsutövare inom handeln ska känna till kandidatförteckningen och veta att/hur man ska svara på kunders frågor om den inom 45 dagar. Vid business to business ska information följa med automatiskt.

Om man arbetar med farliga kemikalier ska arbetsuppgifter ses över vid graviditet (t.ex. frisörer och nagelskulptörer).

Strategi:

1. Sprida information om Kandidatförteckningen och rätten till information.
2. Ta fram utbildningsmaterial och utbilda inspektörer. Utveckla informationsmaterial till stöd för deras tillsynsarbete.
3. Ta fram mer och målgruppsanpassad information till verksamhetsutövare och sprida vid tillsyn och via webben.
4. Utveckla kommunikationen i uppströmsarbetet inom Tekniska kontorets arbete med vatten och avlopp där verksamheters användning av ämnen kopplas till vad de kan tänkas släppa ut.

Genomförande

I denna del redovisas de planerade åtgärder som vi avser genomföra under kemikalieplanen. Det kan av olika skäl både tillkomma och försvinna olika informationsinsatser. Den dagliga kommunikationen i olika frågor som uppkommer, vid möten, i olika ärenden etc. är mycket viktig del men är inte medtagen.

Behovet av kommunikation och utbildning inom området är betydligt större än de resurser vi har till hand. För en del åtgärder så tar det tid att sätta organisation och förbereda underlag varför kommunikationen måste skjutas framåt. Det kan också behövas en viss mognad för att ta till sig budskapet och av den anledningen kan man behöva vänta på ett bra läge.

Aktiviteter genomförda 2016

Under 2016 genomfördes en del kommunikationsinsatser. Här följer ett axplock av det som gjordes under hösten då arbetet med kemikalieplanen inleddes först till sommaren (då tjänsten som kemikaliestrateg var på plats).

- Introduktionsutbildning IChemistry - Utbildning i nytt Kemikaliehanteringssystem för användare på de olika förvaltningarna/avdelningarna. Att administrera de olika kemiska produkter som hanteras och deras säkerhetsdatablad. Samt att kunna göra riskbedömningar.
- Information om arbetet med kemikalieplanen gavs på möte för miljösamordnare på förvaltningarna. Även tekniska utskottet och miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått information, liksom alla som genomgick introduktionsutbildningen i IChemistry.
- Kemikaliekonferensen genomfördes den 19 oktober för fjärde året i rad och hade i år temat textil. Jönköpings kommun är huvudarrangör med Eva Göransson som projektsammanhållande ansvarig, och i samarbetade med Regionen, länsstyrelsen, Jönköping University, FN-föreningen och Winnet. Kemikaliestrategen grundplanerade innehållet i dagen och fungerade som moderator. Ca 280 personer deltog under eftermiddagen. Konferensen är inspelad och går att se i efterhand via länk från kommunens hemsida för konferensen.
- Några föreläsningar för olika målgrupper som politiker, tjänstemän, gymnasielärare, föreningsaktiva har också genomförts både internt och externt. Vid två tillfällen under hösten har Jönköpings arbete presenterats vid konferenser. Bland annat om hur vi arbetar med att organisera materialval i byggprocessen vid seminarium i Malmö om giftfritt byggande.
- Facebook sidan Giftfritt Jönköping har fortsatt leva och 27 inlägg har gjorts under 2016 sedan kemikaliestrategen tillträdde vid halvårsskiftet.

Aktiviteter genomförda och planerade 2017 samt planer för 2018

Kommunikationsaktiviteterna i tabellerna nedan är insorterade under de olika åtgärderna i planen. Vilka aktiviteter som är upptagna här baseras på en rundförfrågan till olika nyckelpersoner under vintern 2017. Det speglar inte alltid den strategi och intention som beskrivs i den förra delen av denna kommunikationsplan. Vissa insatser kan rymmas under flera av åtgärderna men har inte alltid dubblats. Endast några har kunnat ansvars- och tidssättas. Några är fortfarande i ett idéstadium. Mycket av det dagliga arbetet med åtgärder enligt kemikalieplanen är ett kommunicerande om kemikaliefrågan till olika parter. I planen tas främst större insatser upp eller saker som vi velat tydliggöra. Att ajourhålla vår yttre webb ingår i det löpande arbetet.

I första tabellen nedan är aktiviteter som genomförts eller som ska genomföras 2017 listade. Längre ner kommer en tabell med kommunikationsinsatser för 2018 och framåt.

UTMANINGAR

Att bedriva ett systematiskt kommunikationsarbete kräver resurser. De olika förvaltningarnas förståelse för frågan med påföljande resursfördelning är haltande. Att bara bedriva kommunikation utan att också följa upp med åtgärder inom verksamheten är inte heller lyckat, utan det måste gå hand i hand. Det blir huvudsakligen Kemikaliestrategen som får driva kommunikationsarbetet. Miljö- och hälsoskyddskontoret där denna är placerad står dessvärre utanför kommunens kommunikationsavdelning vilket försvårar uppgiften.

Tabell aktiviteter genomförda och planerade till 2017

Åtgärd 1. Kemikalieråd			
Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Ansvar och tidpunkt
Informations och diskussionsmöte	Starta ett utökat kemikalieråd – behov av kontaktpersoner på förvaltningarna	Förvaltningarnas kemikaliesamordnare	Kemikaliestrateg Jan 2017 - Är igång och har möten några gånger per år.
Intranätgrupp kemikaliesamordnare	För att kunna dela information och material över förvaltningsgränserna.	Kemikaliesamordnare	Kemikaliestrateg Jan 2017 - Är igång och har lagt en del inlägg.
Åtgärd 2. IT-verktyg Kemiska produkter (KP)			
Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Ansvar och tidpunkt
Intranät grupp för IChemistry administratörer	Att dela information och dokument om IChemistry	Administratörer i systemet	Miljösamordnare TK, Jan 2017 - Är igång
Grundutbildning IChemistry för administratörer - uppföljningsomgång	Att lära sig grunden för att hitta blad och att inventera in	Administratörer i systemet i de olika förvaltningarna	Miljösamordnare TK och Kemikaliestrateg Maj 2017 - Är genomförd
Tekniska Kontoret: Intern basutbildning Ichemistry	Främst för att man ute i fält ska kunna navigera i systemet och hitta SDB. Sekundärt förstå bakomliggande faktorer såsom lagstiftning och vad systemet kan leverera i form av listor, utfasning osv	T ex arbetsledare, gruppleddare, enhetschefer osv.	Samma som ovan. Men fler roller på TK, som kommit längst i att organisera arbetet. Genomförd maj 2017. Erbjuds också till andra förvaltningar.
Utbildning i Riskbedömningsmodulen i IChemistry	För de verksamheter som är i startgroparna för att börja riskbedöma sina produkter	I huvudsak tekniska kontorets personal och arbetsledare, gruppleddare, enhetschefer osv då TK kommit längst.	Kemikaliesamordnare TK och Kemikaliestrateg i samarbete med Intersolia. Genomförd hösten 2017

Ta fram hjälpmedel för riskbedömning	Checklista och vägledning för hur man ska prioritera och utföra bedömning i systemet	För de som ska riskbedömma praktiskt i verksamheterna	Kemikaliestrateg och miljösamordnare TK har inlett arbetet senhösten 17
Åtgärd 3. Rutin kemiska produkter			
Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Ansvar och tidpunkt
Prata Kemikalierutin på Förvaltningschefsmöte.	Att visa de lagkrav som gäller och som alla förvaltningar ska arbeta med.	Förvaltningschefer	Kemikaliestrateg Hösten 2017 Efter uppdatering av kemikalierutin
Utveckla rutin Användning av kemiska produkter med klatschiga och lättillgängliga instruktioner hur man hittar den viktigaste infon om kemiska produkter som man använder.	Öka användarvänligheten hos den rutin som finns.	Alla anställda	Kemikaliestrategen Hösten 2017.
Utbildning om Kemikalierutinen vad, hur och varför.	Ta fram paket med enkla bilder – train the trainer. Att köra på egna möten. Var hitta SDB, vad tänka på, riskbedömningar, Substitution.	Till kemikaliesamordnare.	Kemikaliestrategen Hösten 2017
Gör en infokampanj angående ovanstående rutin när den är klar.	Öka kännedomen och intresset för rutinen.	Alla anställda	Se ovan.
Artikel i Vätterstänk om Kemikaliehanteringssystem, hitta SDB och Kemikalierutin.	För att informera om frågan samt om hur man hittar säkerhetsdatablad och rutiner/ansvar	Anställda	Kemikaliestrateg efter info förvaltningschefer
Åtgärd 4. Fasa ut			
Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Ansvar och tidpunkt
Ta fram manual och utbildningsmaterial om substitution	Att förenkla för kemikaliesamordnarna för att göra arbetet med substitution i sina förvaltningar	Kemikaliesamordnare	Kemikaliestrateg Vintern 2017-18

Utbildning i substitution	Att förklara grunderna i substitution och hur man praktiskt ska gå till väga och rapportera	Kemikaliesamordnare	Kemikaliestrateg Vintern 2017-18
Frågeformulär förvaltningarna	Att påminna, trycka på att arbete startas	Kemikaliesamordnarna	Kemikaliestrategen Årskiftet 17/18
Åtgärd 5. Upphandling			
Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Ansvar och tidpunkt
Att medvetandegöra och utbilda upphandlare om kemikaliefrågan	Att få förståelse för komplexiteten, detaljgraden och kunskapsbrist hos leverantörer om kemikalier som gör området svårarbetat och varför uppföljning tar tid.	Upphandlingsavdelningen	Miljöledare upphandling. Intresse finns men tid har saknats på avdelningen under 2017
Upphandlingsmyndighetens webbaserade kurs om att upphandla för giftfri förskola	Att få en grund i varför och hur.	För de upphandlare som upphandlar ramavtal för förskola	Miljöledare skickar ut propå och länk under hösten 2017
Dialog med leverantörer – leksaker och hobby. Ordna seminarium?	Att får leverantören arbeta mer initierat med kemikaliekraav och plocka fram ett bättre sortiment	Avtalsinnehavare alternativt en bredare grupp leverantörer – beror på vad som görs.	Miljöledare och Avtalsansvariga Har försiktigt inletts våren 17
Åtgärd 6. Avrop			
Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Ansvar och tidpunkt
Skriva något i inköpsnytt eller intranätgruppen om bättre val inom olika områden	Att uppmärksamma på vad vi gör och vad beställarnas ansvar är	Beställare – framförallt för giftfri förskola	Miljöledare
Inköpsutbildning giftfri förskola	Se nedan under åtgärd 9	För inköpare förskolor	Se under prioriterade verksamheter och utbildningsförvaltningen

Åtgärd 7 och 8. Fastigheter - Nybyggnation och reparation och underhåll			
Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Ansvar och tidpunkt
Informationsspridning om arbetet med kemikaliekraV i bygg	Att berörda medarbetare ska veta vad som är på gång	Bygg, underhåll, förvaltare	Avdelningschef, Daniel Håkansson Början av 2017 - genomfört
Utbildning inom SundaHus inför testperiod med bedömningssystemet	Att göra medvetna materialval och dokumentation av material i loggbok	Bygg, underhåll, förvaltare, arkitekter och entreprenörer.	Miljöingenjör Sutina Duong, våren 2017 - Genomförd. Väntar på upphandling av system. Ny utbildning av det system vi får vid start under hösten 2017.
Utbildning Byggvarubedömningen	Att introducera upphandlat syste för användarna inom kommunen.		Miljöingenjör Sutina Duong, hösten 2017 – Genomförd för vår egen personal och några externa
Utbildning Miljöbyggnad	Att arbeta enligt byggpolicyns krav Miljöbyggnad nivå silver i nyproduktion	Byggavdelningen, entreprenörer och arkitekter	Miljöingenjör Sutina Duong, Hösten 2017 – genomförd för vår egen personal
Kemikaliekonferensen 2017 med tema Bygg	Att lyfta kemikaliefrågan och specifikt för bygg	Kemi- och miljöintresserade i olika verksamheter i länet samt byggsektorn	Genomförd 17 oktober 2017
Informationsinsats om kommunens arbete – föredrag, media och/eller Vätterstänk	Att informera om hur kommunen arbetar	Internt, men även entreprenörer och allmänhet	Miljöingenjör Sutina Duong och Kemikaliestrateg hösten 2017
Åtgärd 9. Förskolor och skolor			
Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Ansvar och tidpunkt
Giftfri förskola: Utbildning av all personal inom öppna förskolor	Utbildning av all personal på varje enskild öppen förskola att göra öppna förskolan giftfri	All personal inom öppna förskolor	UBF - Våren och Hösten 2017 med extern konsult

Giftfri förskola: Utbildning av "inköpare" inom förskolor	Grundutbildning och inköpsutbildning av "inköpare" inom förskolor att handla in varor och material till förskolan för att göra förskolan giftfri Utbildning genom föreläsning	Förskolechefer och intresserad personal samt "Inköpare" inom förskolor	UBF Våren 2017 med extern konsult
Giftfri förskola: Utbildning av all personal inom förskolor	Utbildning av all personal inom förskolor för att göra förskolan giftfri. Utbildning genom inspirationsföreläsning och seminarium/ workshop	All personal inom förskolor	UBF Hösten 2017 med extern konsult
Ge informationen på webben eller i pappersformat.	Informationsspridning om åtgärder och om råd	Förskolor, föräldrar	UBF 2017-2019 Vem?
Åtgärd 10. Information och påverkan på aktörer			
Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Ansvar och tidpunkt
Miljöfika En Kemikalieplan – Varför och Hur?	Lyfta kemikaliefrågan generellt och specifikt för Jönköpings kommun	Miljösamordnare och miljöchefer i företag och organisationer	Kemikaliestrateg och Agenda 21 samordnare Genomförd 31 maj 2017
Kemikaliekonferens 2017	Lyfta kemikaliefråga generellt i länet och specifikt om bygg	Beslutsfattare på alla nivåer i samhället	Kemikaliestrateg och Agenda 21 samordnare 17 oktober 2017
Informera kommuninvånarna – media om kemikalie-smartare byggande	Uppmärksamma kommunens arbete i miljö och materialfrågor. Göra folk mer medvetna om problematiken kring byggmaterial och kemikalier. Klargör sambandet mellan byggmaterial och dess påverkan på hälsa, omgivande luft/mark/vatten och på platsen varan produceras.	Kommuninvånarna, politiker	Kemikaliestrateg, miljöingenjör TK, i samband med kemikaliekonferensen
Resultat av Våga fråga kampanj	Föra ut resultatet och informera om möjligheten att få information. I samband med att vår undersökning redovisas i en rapport.	allmänheten	Kemikaliestrateg hösten 2017

Utskick och förfrågan till verksamhetsutövare i Uppströmsprojektet.	Att få verksamhetsutövare att skicka in förteckning över kemiska produkter som går till avloppet. Att få koll och att inleda dialog om vad som belastar avloppsreningsverken.	Verksamhetsutövare med vattenutsläpp	Vatten och avlopp, Tekniska kontoret, Annelie Jyrkin. I samarbete med Miljökontoret som också planerar tillsyn på dessa verksamheter. Pågår 2017
Information på stortavlor med kemiskt budskap	Att uppmärksamma på att man har farliga kemiska produkter hemma som ska lämnas in som farligt avfall	Allmänheten	I samarbete med Avfall , Tekniska kontoret Vecka 40-41 . Genomfört
Åtgärd 11. Tillsyn verksamheter			
Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Ansvar och tidpunkt
Information om och begäran om förteckning från verksamhetsutövare inom länets projekt Farligaämnen	För att informera om projektet och för att driva på arbetet med substitution i företag i kommunen	Allmänheten och verksamhetsutövare	Miljöskydd, på miljö- och hälsoskyddkontoret. Har beslutat inte delta i projektet men arbetar redan med att föra ut info om utfasning av farliga ämnen och förteckningar
Utbildning om farliga ämnen med anledning av länsstyrelsen miljömålsprojekt mot företag	För att inspektörer ska få bättre förståelse och kunskap kring grunderna i vad som är farliga ämnen och definitioner, var man hittar information, vad man ska tänka på	Kommunens miljöinspektörer Och länets miljöinspektörer på kommuner och länsstyrelse Och indirekt länets verksamhetsutövare	Kemikaliestrateg Genomförd för Jönköpings Miljö- och hälsoskyddskontors inspektörer våren 2017. Och för länets dito i september.

Tabell aktiviteter 2018 och idéer framöver

Åtgärd 1. Kemikalieråd			
Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Ansvar och tidpunkt
Kontinuerliga möten med utökat kemikalieråd	Att bygga relationer, informera och få återkoppling med kontaktpersoner förvaltningarna	Förvaltningarnas kemikaliesamordnare	Kemikaliestrateg Fortsatt möte regelbundet med minst 2 ggr per år.
Intranätgrupp kemikaliesamordnare	För att kunna dela information och material över förvaltningsgränserna.	Kemikaliesamordnare	Kemikaliestrateg Och kemikaliesamordnare Fortsatt info
Åtgärd 2. IT-verktyg Kemiska produkter			
Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Ansvar och tidpunkt
Intranät grupp för IChemistry administratörer	Att dela information och dokument om IChemistry	Administratörer i systemet	Kemikaliestrateg och Miljösamordnare TK, Fortsättning
Grundutbildning IChemistry för administratörer - uppföljningsomgång	Att lära sig grunden för att hitta blad och att inventera in	Administratörer i systemet i de olika förvaltningarna	Miljösamordnare TK och Kemikaliestrateg Vid behov 2018 och framöver
Vidareutbildning Ichemistry	Fokus: riskbedömningar	Användare i IChemistry	Som ovan
Utbildningsförvaltningen: Kemikaliehanteringssystemet: Utbildning iChemistry	Utbildning av administratörer att kunna hantera kemikalie-hanteringssystemet iChemistry	Administratörer - Egen utbildning på utbildningsförvaltningen eftersom de är så många	UBF – Mats Sesö När deras strategi och organisering är på plats.
Socialförvaltningen: Kemikaliehanteringssystemet: Utbildning iChemistry	Utbildning av administratörer att kunna hantera kemikalie-hanteringssystemet iChemistry	Administratörer - Egen utbildning på socialförvaltningen eftersom de är så många	Kemikaliesamordnare SOS När deras strategi och organisering är på plats.

Åtgärd 3 Rutin kemiska produkter			
Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Ansvar och tidpunkt
Hitta ett sätt att föra ut information om Kemikalierutin till chefer.	Att visa de lagkrav som gäller och som alla förvaltningar ska arbeta med.	Chefer	Kemikaliestrateg Tillsammans med arbetsmiljöansvariga och eventuellt Kommunhälsan
Utveckla rutin Användning av kemiska produkter med klatschiga och lättillgängliga instruktioner hur man hittar den viktigaste infon om kemiska produkter som man använder.	Öka användarvänligheten hos den rutin som finns.	Alla anställda	Kemikalierådet
Utbildning om Kemikalierutinen vad, hur och varför.	Ta fram paket med enkla bilder – train the trainer. Att köra på egna möten. Var hitta SDB, vad tänka på, riskbedömningar, Substitution.	Till kemikaliesamordnare.	Kemikaliestrategen
Gör en infokampanj om kemikalierutinen	Öka kännedomen och intresset för rutinen.	Alla anställda	Se ovan.
Avfallsanläggningen Miljön Utbildning	Förbättra hantering, öka förståelsen för risker och säkerhet, motivera till uppströmsarbete. Uppfylla kraven i vårt miljöledningssystem om utbildning.	Anställda på avfallsanläggningen Miljön	Verksamhetschef Miljön, 2018 eller 2019
Avfallsanläggningen Miljön Info APT-möte	Kort, enkel påminnelse/genomgång av våra rutiner	Anställda på avfallsanläggningen Miljön	Miljöingenjör Miljön vid behov
Artikel i Vätterstänk om Kemikaliehanteringssystem – hitta SDB. Kemikalierutin.			Kemikaliestrateg efter info förvaltningschefer
Kemikaliehantering som en arbetsmiljöfråga	För att kemikalier ofta landar i miljöfacket när det till största del faktiskt är en väldigt reglerad arbetsmiljöfråga	Chefer, skyddsombud?	Personalenhet tillsammans med Kommunhälsa m fl.

Åtgärd 4. Fasa ut			
Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Ansvar och tidpunkt
Utbildning i substitution	Att förklara grunderna i substitution och hur man praktiskt ska gå till väga och rapportera	Kemikaliesamordnare Och erbjud till intresserade parter i övrigt	Kemikaliestrateg
Åtgärd 5. Upphandling			
Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Ansvar och tidpunkt
Utbilda tjänstemän om miljö och material i upphandlingsskedet. Arbeta med riktlinjer för hur miljöaspekter ska visas i framtida e-handelssystem.	Ställa krav tidigt i upphandlingsskedet och vara en kommun som ligger i framkant när det gäller hållbarhet	Tjänstemän inom kommunen, upphandlingsavdelningen	Kemikaliestrateg och Miljöledare upphandling 2018
Länsstyrelsen och Kemikalieinspektionens seminarium om Kemikaliekrav i upphandling	Medvetandegöra om möjligheterna och vikten med arbetet	Upphandlare och politiker och vissa handläggare	Våren 2018 Kemikaliestrateg och Miljöledare Se till att få folk att gå. Påverka seminariets innehåll
Åtgärd 6. Avrop			
Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Ansvar och tidpunkt
Utbilda alla beställare hur man bör välja varor från miljösynpunkt i allmänhet och kemikaliesynpunkt i synnerhet.	Höja kunskapen hos beställare och på så sätt minska miljöpåverkan från upphandlade varor och tjänster.	Certifierade beställare	Miljöledare När e-handelssystemet är infört och det därmed finns bättre verktyg för att vägleda beställarna.

Åtgärd 7. Nybyggnation			
Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Ansvar och tidpunkt
Informationsspridning	Att medarbetare ska uppmärksammas på frågan kontinuerligt och nya grupper informeras när arbetet byggs ut från nybyggnation till förvaltning	Bygg, underhåll, förvaltare	Avdelningschef, Daniel Håkansson Och Miljöingenjör Sutina Duong
Utbildning, bedömningssystem	Att göra medvetna materialval och dokumentation av material i loggbok	Bygg, underhåll, förvaltare, arkitekter och entreprenörer.	Miljöingenjör Sutina Duong – årligen och vid behov
Åtgärd 9. Förskolor och skolor			
Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Ansvar och tidpunkt
Giftfri förskola: Utbildning av personal inom förskolor	Fortsatt utbildning och uppdatering av giftfri förskola	Förskolechefer och intresserad personal	Mats Sesö UBF
Öppna föreläsningar för förskolepersonal och barnens föräldrar om farliga kemikalier i vardagen.	Informationsspridning	Förskolor och barnens föräldrar	När? Vem?
Uppdatera råd för giftfri förskola – webb och eventuellt skriftligt material	För att konkret kunna ge råd och visa vad som ska göras/görs	Förskolepersonal och intresserade	När? Vem?
Sammanställ och saml informationen lättillgängligt på webben och/eller i pappersformat.	Att informera om vad kommunen gör samt vad de som föräldrar bör göra	Föräldrar på förskolor	När? Vem?
Ta fram råd och infomaterial för grundskola, nivåanpassad	Att utvidga arbetet in i grundskolan	Lärare på skolorna	När? Vem?
Erbjud föreläsning för Gymnasieelever	Att få gymnasieelever uppmärksamma på faror med egen användning av varor och produkter och göra bättre val.	Gymnasieelever	Kemikaliestrateg
Fortbilda kemi och biologilärare på gymnasie- och högstadienivå.	Förståelse för kemikaliefrågan	Högstadielärare och gymnasielärare	Kemikaliestrateg
Uppdatera lärare i CLP-märkningen.	Undersök först vilken märkning som utbildas i nu på mellanstadiet	Mellan-, hög- och gymnasielärare efter behov	Kemikalieråd

Åtgärd 10. Information och påverkan på aktörer			
Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Ansvar och tidpunkt
Kemikaliekonferens 2018	Lyfta kemikaliefrågan generellt i länet	Beslutsfattare på alla nivåer i samhället	Kemikaliestrateg och Agenda 21 samordnare. Beroende på om arrangörgruppen avser att fortsätta samarbeta och tiden medger.
Informera kommuninvånarna Om temat på konferensen	Uppmärksamma kommunens arbete i miljö och materialfrågor. Göra folk mer medvetna om problematiken kring kemikalier	Kommuninvånarna, politiker	Kemikaliestrategen, Agenda 21 samordnaren
APT-information: erbjuda ett enkelt koncept som miljöombud/samordnare kan använda på t ex APT – aspekter på olika saker inom kemikalieområdet	För att lyfta frågan brett. Kanske göra ett par olika att välja mellan.	Alla medarbetare	Kemikaliestrateg + Agenda 21? Kan göras tillsammans med miljödiplomeringen
Infokampanj med Näringslivsavdelningen, Jönköping City och/eller med Konsumentväglidarna om Våga fråga.	Medvetenhet konsumtion och köpa rätt. Föra ut information om Våga fråga	Företag och konsumenter.	Agenda 21 samordnare /kemikaliestrateg
Kommunicera resultaten av nya undersökningar av mikroplast till Vättern.		Allmänheten	Vattensamordnare, Agenda 21 samordnare, Kemikaliestrateg 2018
Någon form av kampanj Konsumtion och kemikalier	Göra medborgare medvetna om vikten av att konsumera giftfritt	Allmänheten	
Åtgärd 11. Tillsyn verksamheter			
Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Ansvar och tidpunkt
Infokampanj om någon tillsynskampanj som görs i samarbete med Keml eller läkemedelsverket	Visa att vi arbetar med frågan	Allmänheten	MoH, Karin Hellström

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSKONTORET
Besöksadress Juneporten, Västra Storgatan 16, Jönköping. Tfn 036-10 50 00
miljo@jonkoping.se

**JÖNKÖPINGS
KOMMUN**